«Իզմիրլյան» հիմնադրամի ծրագրի ձեռքբերված առանցքային արդյունքները 2025 թվականին

«Իզմիրլյան» հիմնադրամի ռազմավարական նպատակն է նպաստել Հայաստանի կայուն զարգացմանը՝ իրականացնելով բազմաբնույթ նախաձեռնություններ կրթության, առողջապահության, տնտեսական զարգացման, սոցիալական բարեկեցության, նորարարության և հայկական մշակութային ժառանգության պահպանման ոլորտներում՝ ի կատարումն իր առաքելության՝ «նպաստել ազգի պահպանմանը»:

«Իզմիրլյան» հիմնադրամի իրականացրած ծրագրերը շահառուներին տրամադրում են բազմաթիվ կարճաժամկետ և երկարաժամկետ օգուտներ: Դրանց թվում են առողջական վիճակի բարելավումը, գիտելիքների ու հմտությունների ամրապնդումը, առողջապահության կառավարման համակարգերի կատարելագործումը, որակյալ կրթության և տաղանդների բացահայտման ծրագրերի հասանելիության ընդլայնումը, ինչպես նաև խոցելի խմբերի և հատուկ կարիքներ ունեցող երեխաների նպատակային աջակցությունը: Հիմնադրամը նաև աջակցում է Արցախից տեղահանված հայ ձեռնարկատերերին, խթանում է արհեստական բանականության ոլորտի ապագա նորարարներին, նպաստում է հայերենի թվայնացված և տեխնոլոգիապես զարգացած էկոհամակարգի ձևավորմանը և ամրապնդում է ոչ հայախոսների համար հայերենի ուսուցումը, դասավանդումը, թեստավորումն ու գնահատումը: Բացի այդ, Հիմնադրամը նպաստում է գյուղատնտեսության զարգացմանը, գյուղական զբաղվածությանը և այլ առաջնահերթ ոլորտների:

Ընդհանուր առմամբ, Հայաստանում գործունեության մեկնարկից ի վեր «Իզմիրլյան» հիմնադրամի իրականացրած ծրագրերից ուղղակիորեն օգտվել են մի քանի հարյուր հազար կարիքավոր անձինք: Միայն 2025 թվականին Հայաստանի մարզերում իրականացված ՀԻ 16 ծրագրերից ուղղակիորեն օգտվել է 4 307 անձ (թիրախի 126%-ը), անուղղակի շահառուները կազմել են շուրջ 17 228 մարդ: 2025 թվականին ՀԻ ֆինանսավորած ծրագրերի առանցքային արդյունքներն ու ձեռքբերումները կրթության, առողջապահության, սոցիալական բարեկեցության և այլ ոլորտներում ներառում են հետևյալը.

Առողջապահության ոլորտ

- «Իզմիրլյան» հիմնադրամը «Իզմիրլյան» բժշկական կենտրոնի հետ համագործակցությամբ առողջապահական աջակցություն է տրամադրել 23 սիրիահայ, լիբանանահայ և իրաքահայ տեղահանված անձանց (կուտակային՝ 993՝ ծրագրի մեկնարկից ի վեր), ովքեր իրենց երկրներում ճգնաժամի պատճառով ապաստանել են Հայաստանում:
- 59 վիրավոր զինվոր և սպա (կուտակային՝ 559՝ ծրագրի մեկնարկից ի վեր) ստացել է անվճար բուժօգնություն:
- Բացի այդ, Արցախից տեղահանված 24 անձ (կուտակային՝ 405՝ ծրագրի մեկնարկից ի վեր) ստացել է անվճար բուժօգնություն:
- Խոցելի ընտանիքներից քաղցկեղ ախտորոշված երեք երեխա (կուտակային՝ 13՝ ծրագրի մեկնարկից ի վեր) ստացել է համապատասխան բուժում:
- ԻԲԿ-ում ներդրվել է առողջապահության էլեկտրոնային կառավարման համակարգ, և ԻԲԿ 303 աշխատակից վերապատրաստվել է ՏՀՏ գործիքների ու պրակտիկաների կիրառման ոլորտում:

Կրթություն և նորարարություն

- Հայաստանի սահմանամերձ և հեռավոր համայնքների 625 աշակերտի կրթությունը բարելավվել է «Դասավանդի՛ր, Հայաստան»-ի հետ համագործակցությամբ իրականացվող կրթական ծրագրերի միջոցով, աջակցություն է տրամադրվել նաև հինգ ուսուցիչ-առաջնորդի:
- Հեռավոր սահմանամերձ համայնքներից և Արցախից ութ տաղանդավոր ավագ դպրոցի աշակերտի համար ապահովվել է որակյալ կրթության հասանելիություն «Շիրակացու ճեմարանում»:
- Տաղանդների բացահայտում և որակյալ կրթության հասանելիության բարելավում. վեց աշակերտ ստացել է կրթաթոշակ «Շիրակացու ճեմարանում» սովորելու համար, իսկ 2 561 աշակերտի ընձեռվել է ակադեմիական օլիմպիադաներին մասնակցելու հնարավորություն:
- Բարելավվել են գիտելիքներն արհեստական բանականության և բարձրագույն մաթեմատիկայի ոլորտում. վեց ավագ դպրոցի աշակերտ ընդգրկվել է եռամյա ուսումնական ծրագրում, չորս ուսուցիչ օգտվել է կարողությունների զարգացման նպատակային միջոցառումներից: Ծրագիրն աջակցել է նաև համապատասխան ուսումնական ծրագրի մշակմանը, որը պաշտոնապես հաստատվել է:
- Գյուղատնտեսության ոլորտում բարելավվել են 391 մասնագետի, շրջանավարտի և մասնավոր հատվածի ներկայացուցչի գիտելիքներն ու հմտությունները: Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ կառավարության, Զարգացման և համագործակցության շվեյցարական գործակալության (SDC), Ավստրիական զարգացման համագործակցության (ADC), Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH-ի, Hilfswerk der Evangelischen Kirchen Schweiz – Ecumenical Programme for Emergency Relief (HEKS/EPER)-ի, Ռազմավարական զարգացման գործակալության (SDA) և «Վանանդ Ագրո» ՓԲԸ-ի հետ համագործակցությամբ: Ծրագիրն աջակցել է 245 աշխատատեղի ստեղծմանը:
- Աջակցություն հայերենի իմացության չափելի չափորոշիչների ստեղծմանը՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության Լեզվի կոմիտեի հետ համագործակցությամբ: 2025 թվականին մշակվել է քաղաքականությանն առնչվող երեք գիտելիքային արդյունք.
- Վերանայվել և վերջնականացվել են բանավոր և գրավոր խոսքի գնահատման առաջադրանքների նկարագրության ուղեցույցները:
- Շարունակվել է գնահատման առաջադրանքների մշակումն ու խմբագրումը, որի արդյունքում պատրաստվել է շուրջ 1 500 ստանդարտացված առաջադրանք:
- Ստեղծվել է հայերենի ընթեռնելիության ինդեքսը («Ընթեռնելիության ավտոմատացված ինդեքս»), որը փորձարկվել է 2025–2026 ուսումնական տարվա համար նախատեսված 23 դասագրքի վրա: Ավարտվել է հայերենի համար հետևյալ ընթեռնելիության չափորոշիչների մշակումը՝ Ընթեռնելիության ավտոմատացված ինդեքս, Ֆլեշի ընթերցանության դյուրինության սանդղակ – Ֆլեշ-Կինքեյդի մակարդակ, Գաննինգ Ֆոգի ինդեքս, SMOG ինդեքս և Ֆրայի ընթեռնելիության գրաֆիկ:

Ավելին, պաշտոնապես ընդունվել է երկու նոր կարգավորում. (i) «Հայերենի (արևելահայերենի) իմացության մակարդակները ոչ հայախոսների համար» հաստատված ԿԳՄՍ նախարարի կողմից, և (ii) A1–A2, B1–B2 և C1–C2 մակարդակները սահմանող ազգային չափորոշիչները:

Ծրագրի աջակցությամբ մշակվել, գործարկվել և գործում են թվային հարթակներ, որոնք ապահովում են գիտելիքի, տվյալների և թվային ծառայությունների կառուցվածքային հասանելիություն: Դրանց թվում

են՝ (i) հայերենի թեստավորման և գնահատման էլեկտրոնային հարթակը, (ii) հայերեն տեքստերի ընթեռնելիության գնահատման վեբ հարթակը՝ «Հայերենը՝ կենսունակ և աշխույժ լեզու բարձր տեխնոլոգիաների աշխարհում» նախաձեռնության շրջանակում իր վերլուծական գործառույթների ընդլայնմամբ, և (iii) Հայաստանում գործող արցախահայ ձեռնարկատերերին ու բիզնեսներին աջակցող թվային հարթակը:

- Բարելավվել են Արցախից տեղահանված 30 հայ ձեռնարկատերի գիտելիքները, հմտություններն ու զբաղվածության հնարավորությունները՝ աջակցելով նրանց բիզնես նախաձեռնությունների հիմնմանը կամ ամրապնդմանը և նպաստելով շուկայական կապերի հաստատմանը Հայաստանում և նրա սահմաններից դուրս: Բացի այդ, իրականացվել է արցախահայ 100 բիզնեսի քարտեզագրում՝ ուղեկցվող կարիքների համապարփակ գնահատմամբ՝ նպատակային աջակցության միջամտությունները ձևավորելու համար:

Սոցիալական բարեկեցություն

- Ավելի քան 231 հատուկ կարիքներ և հաշմանդամություն ունեցող երեխա օգտվել է «Իզմիրլյան» հիմնադրամի փոքր դրամաշնորհային նախաձեռնություններից՝ «Սորս» հիմնադրամի, «Արաբկիր» հիմնադրամի և «Քայլ առաջ» ՀԿ-ի հետ համագործակցությամբ: Այս նախաձեռնությունները բարելավել են օժանդակ և հարմարեցված կահույքի ու սարքերի հասանելիությունը, ամրապնդել ինքնուրույն կյանքին աջակցող կենսական հմտությունները և բարձրացրել Մարի Իզմիրլյանի անվան մանկատանը բնակվող երեխաների կյանքի որակը: Նախաձեռնությունները նպաստել են նաև երկու նոր աշխատատեղի ստեղծմանը «Գույքադարան Երևանում»՝ կինեզիոթերապևտի (ադապտիվ սպորտի և զգայական ինտեգրման մասնագետ) և օկուպացիոն թերապևտի համար: Ակնկալվում է, որ ընդգրկվածությունը զգալիորեն կաճի մինչև տարեվերջ, քանի որ «Գույքադարան Երևանը» գործարկվել է վերջերս՝ 2025 թվականի վերջին արձանագրելով սահմանափակ ընդգրկվածություն:
- Հաշմանդամություն ունեցող երեխաներ ունեցող 32 ծնող/խնամակալ օգտվել է օժանդակ և հարմարեցված կահույքի ու սարքերի կիրառման վերապատրաստումից՝ հնարավորություն ստանալով երեխայի խնամքն իրականացնել տանը: Ակնկալվում է, որ ընդգրկվածությունը զգալիորեն կաճի մինչև տարեվերջ, քանի որ «Գույքադարան Երևանը» գործարկվել է վերջերս՝ 2025 թվականի վերջին արձանագրելով սահմանափակ ընդգրկվածություն:
- Հանրանշանակ մի ծրագրում Հիմնադրամը ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության և «Առաքելություն Հայաստան» ՀԿ-ի հետ համագործակցությամբ ստեղծում է ծրագիր, որը հաշմանդամություն ունեցող մանկատան շրջանավարտներին «հաջորդ քայլերի» հնարավորություն է տալիս՝ տեղափոխվելու փոքր խմբային տներ: «Բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատությունների շրջանավարտների աջակցություն» ծրագրի շրջանակում կառուցվել/վերականգնվել է երկու համայնքային փոքր խմբային տուն:
- Ավարտվել է քաղաքականությանն առնչվող չորս գիտելիքային արդյունք, այդ թվում՝ ստանդարտ գործառնական ընթացակարգեր (SOP-եր), հաստատության շահագործման SOP, ստանդարտացված բնակարանային նախագծման տեխնիկական առաջադրանք (ToR)՝ կահույքի մանրամասն տեխնիկական բնութագրերով, և կարիքների գնահատում՝ համայնքային փոքր խմբային տների բնակիչների ընտրության չափանիշները սահմանելու համար:

- Քաղաքականություն մշակողների հաստատմանն է ներկայացվել մեկ նոր օրենք («Սոցիալական աջակցության մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին վերանայված օրենքի նախագիծը, որը ներառում է N1744-Ն որոշման փոփոխությունները) և կառավարության մեկ որոշում (համայնքային փոքր խմբային տների ստանդարտ ներքին կանոնակարգի մասին):

(Հայերեն թարգմանությունը՝ մեր կողմից: Անհամապատասխանության դեպքում գերակայում է անգլերեն բնօրինակը:)